

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki

Poświęcony sprawom miejscowym oraz

Zagłębia Dąbrowskiego.

Cena 3 kop.

CENA PRENUMERATY

na miejscowych i zamiejscowych:

Rocznie Rb. 6.—

Półrocznie " 3.—

Kwartalnie " 1.50

Miesięcznie " 50

Adres Redakcji i Administracji: Czestochowa Aleja 11 № 88, telefon 22 00, skrytka pocztowa № 21, adres telegraficzny „Goniec-Czestochowa”.

Redakcja stwarza tylko w dni powszednie od godz. 5-ej do 7-jej wieczorem.

Administracja w dni powszednie do godz. 6-jej wieczorem, w niedziele i święta do godz. 11-jej rano. Recepty bez zastrzeżenia nie swracają się.

Prenumerata i ogłoszenia w Czestochowie przyjmują wszystkie kategarie.

CENA OGŁOSZEN:

za jeden wiersz lub jego miejsce na I-szej stronie 30 k., na IV-jej 10 k.

Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k.

Nadesłane za wiersz 50 kop.

Ogłoszenia drobne po 8 kop. za wiersz

Reprezentantem „GONCA Czestochowskiego” na SOSNOWIEC i ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE jest

Wacław Badurski

(SOSNOWIEC, hotel „Warszawski”).

Reprezentację „Gonca Czestochowskiego” na ZAWIERCIE objęta księgarnią pani

Z. Hubickiej w Zawierciu.

Prenumeratę na „Goniec Czestochowski” w Rakowie przyjmuje p. Kolański.

Dziś i codziennie od godz. 8-jej wieczorem **KONCERTY POLSKIEJ ORKIESTRY** pod dyr. Wiktora Kurczewskiego. W Niedzielę i święta od godz. 1 w poł. do 3 i pół i od 8-jej wiecz. do 1 1/2 w nocy. W dni powszednie od 8-jej wieczór do 1 w nocy.

Józef Szymański

Restauracja Hotel Warszawski, Sosnowiec.

FRANZ JOSEF Bitterwasser

Lekarz-Dentysta M. Grejniec

szkolenie, plombowanie, wyprawianie zębów bez bólu. Zęby sztuczne bez podniebienia.

Aleja № 10, dom p. Raicherowej, telefon № 108.

Czestochowskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

I-a Aleja dom Landaua,

złatwia następujące operacje finansowe:

- Skup (dyskonto) weksli miejscowych, zamiejscowych i zagranicznych.
- Kupno i sprzedaż papierów publicznych.
- Inkaso weksli, frachtów, zaliczeń i innych dowodów.
- Wydaje pożyczki pod zastaw papierów publicznych.
- Wydaje przekazy i akredyty na Królestwo, Cesarstwo i zagranicę.
- Przyjmuje kapitały na lokatę
- Otwiera rachunki bieżące i przekazowe.
- Kupuje waluty zagraniczne.
- Askuruje pożyczki premiove.

Uwaga: Wszystkie powyższe operacje Tow. złatwia przy minimalnej prowizji. Zlecenia w walutach zagranicznych po kursach rzeczywistych.

Biurowo otwarte do godz. 5-jej pp.

Kasa otwarta do godz. 4 pp. 204

Kalendarzyk.

D. 5 Maja.

Eniona chrześcijańska: dziś Piusa V P. W., Aniola i Ireny, jutro Op. S. Józefa, Jana A.

Imiona słowiańskie: dziś Chocisława, jutro Gościłwa bł.

Wschód słońca godz. 4 m. 25, zachód godz. 7 m. 29.

Przybyło dnia: 7 godzin 30 minut.

Wiadomości historyczne: 1194. Zgon Kazimierza Sprawiedliwego. — 1762. Pokój w Petersburgu. — 1806. Zdobycie Sweborgu. 1821. Zgon Napoleona I. — 1904. Zgon Marycego Jokaya.

Reprezentacja i wyłączna sprzedaż na Zagłębie **LIMFY OSPOWEJ** (krowianki) i **Limfo-detrytu** z instytutu szczepienia ospy Dr. T. Stępniewskiego w Warszawie, w aptece **Władysława Wasilewskiego**, ulica Modrzejska № 9 w Sosnowcu. 15-3

Ani z chleba, ani z soli...

Dziś odbędzie się uroczystość, poświęconą jednemu z bohaterów naszych, który wówczas, gdy prawie wszyscy zwątpili, on podjął się wydobyc kraj z potopu. Dziś odbędzie się w Czarnym poświęcenie pomnika wodza, który ani z chleba, ani z soli, lecz z tego, co boli—wyrósł, poświęcenie pomnika Stefana Czarnieckiego.

Drugi to pomnik bohatera będzie w Królestwie Polskiem: pierwszy wzniesiono mu w Tykocinie.

Mało jest chyba takich, zwłaszcza w Czestochowie, którzyby o Czarnieckim nie wiedzieli. Wszakże to nazwisko wojownika, które z obroną Czestochowy, przeorem Kordeckim, bywa łączone. Dwóch tych dzielnych mężów śmiało oparło się nawale szwedzkiej, nazwiska obu złotych zgłoskami zapisane są w dziejach naszych.

Urodził się z rodziców niezbyt zamożnych, w Czarnicy pod Włoszczową, 1599 r., we wczesnej młodości rozpoczął praktykę wojskową i już jako towarzyszy pancerny zwracał uwagę dzielnością swoją. Pełniąc służbę na kresach, dał niemało przykładów mężstwa w ścieraniu się z ordynkami, których watahy od czasu do czasu dokonywały rozbójniczych wypraw w granice Rzeczypospolitej. Wyćwiczony w podchodach, gdy wynikała wojna z Chmielnickim, używany był do podjazców i pierwszą wielką bitwą, w jakiej Czarniecki wziął udział, była pod Żółtymi Wodami (1648). Z kłębki, jaką zadał Chmielnicki wojskom polskim, wycofał się Czarniecki ze sławą przytomnego dowódcy, gdy tedy wyprawił się Jan Kazimierz następnego roku z odsieczą Wiśniowieckiemu w Zbarażu, Czarniecki szedł ze swym oddziałem na czele armji i pod zborowem nie mało dał się we znaki kozakom i tatarom.

W trzydniowej bitwie pod Beresteczkiem (1651 r.) Czarniecki cudów waleczności dokazywał, to też po złamaniu potęgi Chmielnickiego, Czarnieckiemu buzdycan pułkownikowski został doręczony.

Odtąd sława wojenna Czarnieckiego rosła, a wicher—pułkownik siał postrach wśród wrażeń oddziałów pod Monasterzyskami, Buszą i Braclawiem.

W lecie r. 1655 spadł na Polskę najazd króla szwedzkiego, Karola Gustawa, prowadzonego przez zdradcę, Hieronima Radziejewskiego, b. podkanclerzego koronnego. Stefanowi Czarnieckiemu, już wówczas kasztelanowi kijowskiemu powierzono obronę Krakowa. Nawaly szwedzkiej, pomimo dzielnego oporu, nie mogli Czarniecki wytrzymać, kapitulował więc, ale warując nietykalność własności prywatnej, kościółów i akademji.

Więść o poniesionej przez szwedów klęsce pod Czestochową, dzięki bohaterstwu przeora paulinów, ks. Augustyna Kordeckiego, natychmiast Czarnieckiego wielką otucha, poczynił więc znaczniejsze zadania, przystąpił do zmiennej w myśl jego konfederacji Tyszwowieckiej i objął dowództwo sił zbrojnych.

Czarniecki początkowo na czele oddziałów partyzanckich uganiał się za nieprzyjacielem w Koronie, zadając poważne klęski szwedom pod Kozienicami, Inowłodzem, Warką, Gniezmem, Czestochową, Chorzalami, Piątkiem itd. Przerzucił się z miejsca na miejsce z niezwykłą energią, a takiego niestrudzonego jednemu mu wielką popularność.

Zdobycie Warszawy było jednym z wawrzynów więcej, niestety, wyprawienie hufców Czarnieckiego na rozprawę z Rakoczym, który łupił Małopolskę, sprawiło, że Karol Gustaw, wsparty przez elektora pruskiego, po trzydniowej bitwie wziął stolicę ponownie.

Duch, jakim ożywił rodaków Czarniecki, sprawiał, że mimo przeważających sił, jakie się na Polskę zwały, naród krzepnął i utrwałała się jedność. Rzeczpospolita miała na sobie: Chmielnickiego, cara Aleksego, elektora pruskiego, Rakocznego i najgroźniejszego, bo w sercu kraju—szweda. Dzięki zwycięstwom oręża polskiego, zabiegom dyplomatycznym, Polscy zyskali powodzenie: zawarto rozejm z Moskwą, aljans z Austrią; stanęła ugodą w Hadziaczu (r. 1658) z Wyhowskim, działającym w imieniu wojsk zapołoskich po śmierci Chmielnickiego, podpisano traktat z elektorem.

Czarniecki zadał klęskę Rakoczemu, jednemu wówczas sprzymierzeńcowi Karola Gustawa, który, widząc się opuszczonym, cofał się z Polski, lecz ścigany przez Czarnieckiego.

Karol Gustaw opanował Danię, której na pomoc rzucił się Czarniecki, dokonawszy niesłychanego przejścia wpraw zatoki morskiej pod wyspą Alsen. Nękał zarówno tu, jak i w Jutlandji wojska szwedzkie, które doznawało klęski za klęską.

Nie zdołał wypocząć Czarniecki po trudach bojów ze szwedami, gdy wybuchła wojna moskiewska.

Wysłaną przez cara Aleksego Michałowicza armię Chowańskiego, Czarniecki wspólnie z hetmanem litewskim, Pawłem Sapięgą poblił, na Czarnę Rusi pod Lachowiczami.

Wódz polski otrzymał w nagrodę starostwo tykocinśkie, gdzie nie mógł przecież zająć czasu, rozterki bowiem wewnętrzne, a w tej liczbie rokosz hetmana polnego Lubomirskiego, głównie zaś konfederacja wojskowa pod łaską Stefana Swiderskiego, wypowiadająca nieposłuszeństwo, z powodu nieopłacenia żołdu, rozdzierały mu serce. Żołnierz prawy, przedkładający miłość ojczyzny nad własne sprawy, zerwał się Czarniecki, sformował nowe szyki, które wzięły nazwę „Związku pobożnego” i zagroził orężem poskromieniem hufców Swiderskiego. Nie przyszło jednak do wojny domowej i nastąpiła ugodą ze Swiderskim.

Sąd sejmowy skazał Lubomirskiego na utratę urzędów, infamję i banicję, powierzając po nim buławę polną koronną Stefanowi Czarnieckiemu (r. 1663). Nowy hetman zabiegając nad wyćwiczeniem żołnierza i wdrożeniem w niego cnót obywatelskich, wciąż wiodąc żywot niestrudzonego wojownika.

Na krótko przed otrzymaniem buławy zasłużony w bojach wódz mianowany został wojewodą kijowskim. Nie ubiegał się on o te wysokie w Rzeczypospolitej dostojenstwa, gdyż z zasady był skromny i porzekał na małym, ale, zostawszy już wojewodą, z dumą powtarzał, że wyrósł nie z chleba, nie z soli, lecz z tego, co boli...

W tych czasach ufundował kościół w Czarnicy. Nad głównymi drzwiami tego kościoła umieszczono tablicę z napisem: „Ze Czarniecki po oswoobodzeniu swej Ojczyzny, dłońce krwią

Wykonywał: pomniki, figury, portrety, ołtarze, roboty przy budowlach kościółów, jako też i każde roboty w zakresie rzemieślniczym wchodzące, od najwycześniejszych do najwykwintniejszych pod względem artystycznym wykonania, ze wszystkich krajowych i zagranicznych nych prima materiałach kamienia i drewna. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty szkatułarskie. Zakład podejmujący się wykonywać roboty w miejscowościach najbliższych i kroszorski na każde żądanie darmo. Ceny — przystępne.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamiński
Kruszyński i Proszowski w Czestochowie,
Aleja — III dom wlasny.

Czestochowskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe dostarcza swoim członkom **węgiel kamienny po 97 kop. za korzec** z dostawą do komórki **Kartofle** po 1 rub. 50 kop. za korzec, **herbatę** w wyborowym gatunku z rabatem 20% od cen detalicznych. Pośrednicy w zakupie wszelkich towarów, narzędzi i maszyn. Przyjmuje do inkasa weksle i frachty. Informacji udziela biuro otwarte w dni powszednie od godz. 9 rano do 8 po południu.

nieprzyjaciół zbroczone, w wapnie obmywszy, na podziękowanie Bogu kościół ten stawia". Nie umarł przecież w domowym zaciszu; w styczniu r. 1065. wybrał się w podróż i dostał febrę. Zatrzymano się we wsi Sokolowie i tu w chacie wieśniaczki skonał.

Zył lat 66. Budawę po nim objął Jan Sobieski, później król polski.

Czyniąc zadość ostatniej woli bohatera, zwłoki jego złożono w podziemiach kościoła w rodzinnej Czarnicy.

Dzisiaj tam święcić będziemy pamięć bohatera wojownika.

W Czarnicy.

Zapoczątkowanie wzniesienia pomnika Stefanowi Czarnieckiemu w Czarnicy należy w całości do ks. Rogalskiego, proboszcza parafii Czarnca.

Jego zabiegiem i staraniem, popartym przez duchowieństwo kieleckie, zawdzięczamy, że obchodząc tu dzisiaj podniosłą uroczystość patriotyczną.

Program uroczystości jest następujący: Sumę z wystawieniem N. Sakramentu, celebrować będzie w asystencji licznego duchowieństwa Przewielebny ks. Rejman, Generali OO. Paulinów.

Wygłosi Słowo Boże — wewnątrz kościoła ks. Gawronski, kanonik katedralny kielecki a zewnątrz ks. Wincenty Bogacki, profesor seminarjum kieleckiego.

Potem ruszy uroczysty pochód procesyjny, poprzedzony licznymi deputacjami z kraju, na plac dawnej siedziby Czarnieckich, na którym przywrócić należy uroczystość i udekorowanemu pomnikowi Stefanowi Czarnieckiego, wobec niezliczonego mnożstwa zebranego ze szwadą narodu — wygłoszona zostanie 4 mowy — każda przez przedstawicieli, reprezentujących 4 stany: włościńskich, mieszczkańskich szlacheckich i prasę.

Tu będą odpisywane odpowiednio kantaty, po skończeniu których pochód wkroczy z powrotem do wnętrza świątyni, gdzie w chwili odświeżenia pomnika Czarnieckiego — wygłosi mowę czcigodny celebrans O. Generali Rejman.

Z Częstochowy podążyli do Czarnicy: ks. Euzebjusz Rejman, Generali OO. Paulinów, kilku z duchowieństwa, 40 lutnistów i przedstawicieli prasy miejscowej.

Z Zawiercia, Będzina i Sosnowca podążyła, oprócz duchowieństwa, znaczna liczba osób.

3 dnia na dzień.

Pomnik Czarnieckiego.

Dzisiaj odbywa się w Czarnicy, wsi pod Wioszczową, piękna uroczystość: poświęcenia pomnika Stefanowi Czarnieckiemu.

Na innym miejscu przytaczamy bliższe szczegóły, zarówno o uroczystości, jak i o tym bohaterze polskim, którego wizerunek spotkać można w każdym niemal domu jako pendent do portretu Kosciuszki, który podobnie jak Czarniecki porwał się do oswobodzenia z zalewu Ojczyzny...

Czarniecki był szczęśliwszy... Ale nieszczęście bohatera przekazało nam pamięć o nim; historia, podanie, pieśń ludowa przedstawia nam go przedewszystkiem jako gorącego kochającego ojczyznę swą syna.

Bohater wojen szwedzkich, który nie wyróżnił się o roli, niż z soli, tylko z tego co boli, czyli z ciągłych zabiegów o dobro Ojczyzny, jest pięknym dla nas przykładem.

Bo, zaiste, wielka, cudowna to była chwila, kiedy Czarniecki na rzuceniu patriotycznym oparł sprawę obrony kraju. W imię tych uczuć chwytały za koncerze i szablence i szła wiara na grad kul i mieczów najezdźcujących, lejąc obficie krew bohaterską.

Niestety, dalsze losy Rzeczypospolitej potoczyły się w kierunku niepomysłnym. Męstwo wielkich wodzów i zbrojne zapasy uratowały nasz honor, nie uratowały państwa.

Jednakże doniosłe skutki wywarły te walki o wolność ojczyzny. Powołały one lud na szacunek i obudziły w nim miłość do kraju i do ziomków. To była wielka zdobycz walk rozpaczyliwych.

Dzisiaj zmieniły się czasy, zmieniły się stosunki. Dzisiaj lud polski nie oręza, lecz pluga, narzędzi i maszyn się ima. Plugiem pruje glebę chlebobojną i wyrzuje z niej piony, rękodzielnicstwem i przemysłem pomnaża bogactwo kraju.

Ale nie minęły owoce czynów wojennych. One to obudziły w Polsce lud do życia, związała, gdy go synny „naczelnik” do dzieła po-

wołał; ten lud stanął do walki o najświętsze skarby narodu.

Zmieniły się coprawda sposoby walki, lecz walka sama nie ustala — nie rozwiwały się też uczucia miłości do kraju, które ją zrodziły.

I dzisiaj — nie oręza, nie krwawa toczy się walka, ale na podłożu kultury, w imię praw przyrodzonych, rozumem; o równouprawnienie, o zachowanie języka, narodowości, o nasze prawa ludzkie walczymy. Nie kosą, nie karabinem, lecz pracą rąk naszych, wykitem rozumu i ciepłem naszego polskiego serca chcemy tę walkę zbrojną rozstrzygnąć.

Niech nam przykładem będą wielcy mężowie przeszłości. Jak oni kwę lali dla dobrej sprawy, tak my poświęćmy się dla niej, pracujmy, uczmy się i z bogacimy, ale jak oni kochajmy to, co swojskie, co polskie.

W gromadzie siła, nie rozdzielamy się więc, łączmy, jeden za wszystkich, wszyscy za jednego!

Z pism i gazet.

Kurjer Litewski pisze:

Podczas wojny Rosji z Turcją, rzekomo o wywołanie siołańskich braci z pod jarzma bisurmańskiego, w publiczności rosyjskiej przemknęło zupełnie słuszenie zdanie, iż Rosja tak długo nie pozyska szczerego zaufania siołańszczyzny i nie zbierze dla siebie plonów z tego pozyskania wyprzedzających, póki nie upora się w przzywotliwy sposób ze sprawą polską.

Na to odpowiedział jeden z ówczesnych filarów „siołańskiego Towarzystwa dobroczynności” w Petersburgu, profesor statystyki, p. W. Lamanski, całą monografią z założeniem jego rodzaju: W interesach Rosji leżałoby dać taki ustroj Królestwu Polskiemu, który wywołałby ciężenie do tego kraju działań polskich pod berłem Habsburgów i Hohenzollerów, aby, innymi słowy, Kongresówka stała się dla wszystkich Polaków tem, czem w połowie XIX wieku był Piemont dla wszystkich Włochów. Odbarzyć jednak rdeń narodu polskiego takim dobrodziejstwem Cesarstwa Wschodnio-rosyjskie nie może, albowiem dowiadczania z r. 31-go i 63-go dowiodły, że nadanie Powiślu polskiemu instytucji, odpowiadających aspiracjom ludności miejscowej, budziło w niej legitymistyczne pretensje do złączenia z sobą, a zatem oderwania od Wschodnijszy wszystkich Białorusi i bodaj połowy Matorusów. Wschodnio-rosyjskość zaś jest i winna być bliższą sercom i umysłom Rosjan, niż wszechsiołańskie.

W późniejszych czasach obywateli i „ziemię” gubernji tambowskiej, były profesor i prezydent miasta Moskwy, B. Czyczeryn, a także S. Juzakow, redaktor działu politycznego w prężąglądzie „Russkoje Bogactwo”, godząc się i podnosząc pierwszą połowę założenia Lamanski (co do Piemontu polskiego), zjłaził jego obawy co do powtórzenia się „dybań” polskich na wszechrosyjskość w Białorusi i Matorosji. Czyczeryn i Inzakow operali swe dowody na ogólnem w Europie zdyskredytowaniu monarchistycznych, czy też arystokratycznych podstaw legitymizmu patrymonjalnego i na podobajach moralnych wszystkich niemal ludów europejskich przez demokratyczną zasadę narodowości.

Ze mieli ci publiczcy wpływ na rosyjską inteligencję współczesną, dowodzą najlepiej niektóre mowy, wygłaszane na zjeździe ziemskim i miejskim w Moskwie w r. 1905-ym, w których to mowach powtarzano ich myśli, w charakterze motywów za autonomją, Królestwa przemawiających.

Projekt tej autonomji, przez Koło polskie opracowany i przez posłów Polaków z Litwy i Białorusi przyjęty, daje uroczystą gwarancję unitaryzmowi wszechrosyjskiemu nietykalności jego politycznego ideału i z tego względu niezależnie od innych dobrze się stało, iż został już wniesiony do Dumy.

NOWINY.

Ogólno.

„Czy pożyczat?” Pod tym tytułem wyszła broszura, opracowana w formie przystępnej przez inż. Stanisława Domańskiego, traktująca o zysaganiu pożyczek na domy w Towarzystwach kredytowych miejskich. (Wyd. we Włodawku, w drukarni Błędzkiego).

Częstochowa.

Towarzystwo szerzenia wiedzy urzędza w najbliższej przyszłości szereg nader ciekawych „dczytów”.
W dniu 6 maja o godzinie 7 wieczorem p. Władysława Weychertówna wygłosiła w Rakowie „dczyt” p. t. „Ideje przewodnie emigracji polskiej po 1831 roku”.

W dniu 7 maja o godzinie 7 wiecz. ta sama prelegientka wygłosi odczyt we Wrzoso-wej „O położeniu woiścian i mieszczan w Pelsee w XVIII wieku”.

Wreszcie w środę 8 maja w Częstochowie ułystwimy o godzinie 4-ej po południu „Odczyt” „O demokratyzowaniu społeczeństwa polskiego w wieku XIX-ym”, a wieczorem o godzinie 8 „Sdeje przewodnie pedagogii postępowej”.

Dwa ostatnie odczyty odbęda się w sali „Lutni”, a wygłosi je również p. Władysława Weychertówna.

W najbliższej przyszłości oczekiwane są odczyty pp. Ludwika Krzywickiego, Tadeusza Ulanowskiego, Michała Sokolnickiego, Józefa Landego, Tadeusza Jaroszyńskiego i innych.

Na Macierz szkolną. W dnia 11 bm. na rzecz tutejszego koła Macierzy Szkolnej odbęda się koncert wokarno-deklamacyjny, z udziałem orkiestry.

D. 20 bm. grono amatorów na ten sam cel urzędza w teatrze miejscowym przedstawienie amatorskie, na którym odegrana będzie doskonała farsa Bałuckiego p. t. „Klub kawalerów”.

Ze względu na brak statych u nas rozrywki, tudzież na wielkie potrzeby szkółek Macierzy, jesteśmy pewni, że oba te przedsięwzięcia artystyczne poparte zostaną przez publiczność naszą.

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni p. Rudzkiego.

Koncert. Odłożony z powodu świąt st. st. koncert stanowcoz dojdzie do skutku w dniu 7-ym b. w. w sali miejscowego teatru. Początek o godzinie 8-jej wieczorem. Program będzie wielce urozmaicony. Część deklamacyjną, na którą złożą się utwory Pułackiego i Wyspiańskiego, wykona panna Helena Arkawinówna, artystka teatru miejskiego w Krakowie; część instrumentalną, składającą się z utworów Szopena, Szuberta, Godarda, oraz Gounoda wykona pannie Helena Makarezykowa (fortepian) i Helena Czajewiczowa (skrzypce) przy akompaniamencie p. D-ra Wł. Sachs'a. Następnie panna Jadwiga Neumanówna z panem D. Sarna odpiewa duet Qffenbacha.

Nie wątniśmy, że zarówno bogata treść programu jakoteż i cel koncertu przyciągną liczną słuchaczy, którzy tym sposobem przyczynią się do wspomnienia instytucji ze wszelkim miar godnej poparcia.

Odczyt. Przypominamy, że dzisiaj w sali teatru miejscowego o g. 8-jej wieczorem p. Latostawski wypowie odczyt p. t. „O towarzystwach kooperatywnych”. W czasach obecnych tego rodzaju instytucje powstają u nas wszędzie, doskonale więc się składa, że pan L. zaznamy częstochowian z ich organizacją, celem i znaczeniem społecznym.

Towarzystwo abolicjonistyczne. W dn. 20 z. m. odbył się zebranie członków Towarzystwa abolicjonistycznego, na którym powołano do zarządu:

Na prezesa p. Zbigniewa Wojczyńskiego, na zastępcę prezesa p. Stanisława Kiffera, na sekretarza p. Piotra Rusieckiego, na zastępcę jego p. Wilhelma Zerykiera, na skarbnika p. Jozefa Imicha, na zastępcę p. Stanisława Skurczyńskiego, na administratora p. Otto Samsoza, na zastępcę jego p. Markus Cymmermana, na członków zarządu pp. dr. Pietraszewicza, W. Kuropatwskiego, B. Bieleckiego i A. Mielkiwicza; do komisji rewizyjnej powołano pp. Marię Wehr, dr. W. Wrześnińskiego i dr. S. Nowaka.

Jednocześnie uchwalono założenie biura pośrednictwa pracy dla kobiet, oraz otworenie ambulatorjum dla chorych.

Staraniem tegoż Towarzystwa wkrótce odbęda się odczyt p. Antoniego Wysłoucha, jednego z działaczy na polu abolicjonistycznym, na temat „Prostytucja jako zbrodnia”.

Pożar. Dzisiaj o 12 i pół w nocy powstał pożar na Kawodrzy. Bliższe szczegóły jutro.

Echa pożaru. P. Aleksander Hoffmann, dzierzawca składu aptecznego p. Heimana, który to skład uległ pożarowi, komunikuje nam, że ogień wynikł nie w składzie aptecznym, lecz w mieszkaniu sąsiednim, skąd płomień przedostał się do składu. Jak zostało stwierdzone, ogień przedostał się do składu przez drzwi, które przedzielają lokal składu od mieszkania, w którym wynikł ogień.

Zawiercie. Wyjaśnienie. Zajście o jakim pisaaliśmy w numerze wczorajszym p. t. „Walka bratobójcza” miało miejsce w fabryce p. f. „Akeji” Towarzystwo „Zawiercie”, a nie fabryce Huldczyńskiego.

Sosnowiec. Święto strażackie. Wczoraj z rana z fa- bryki Hildebryńskiego uderzył płomień w strażnicę

Tańsza i posił- Pasażera dła k...
Właściciel...
Wycieczka...
Kaucjonowany...
Urobne oia:
D. Wynajęcia...
Poczta...
Mody...
W Podziemiu...
Pracownia...
Domek...
Dermis...
Do wynajęcia...
Pokój...
Zakład...
Zakup...
Echa...
Pozar...
Echa...
Fiu...
Obron...
Budo...
Zagin...

Telegramy.

Warszawa 3 Tel. Wł. Telegramuj, z Pełniersburga, że podobno Golowin składa godność prezesa Dmny państwowej.

Petersburg 3 Tel. Wł. Wczoraj więziono tu stowarzyszenie natchników tuż po przybyciu ich do miasta. Znalaziono przy nich plany, banków, niektórych dowarzystw ubezpieczeniowych oraz większych firm.

Petersburg 4 TAP. Poseł Iwaszczeńko zwarjował i został umieszczony w szpitalu.

Łódź 4 TAP. Znowu popelnione zostały zabójstwa na tle partyjnym.

Na rogu ul. Lesznej i Łakowej zabity został robotnik.

Na placu Ryunku Nowego w nocy zabito trupa kobiety z klasy robotczej z oszpeconą twarzą i oznakami gwałtownej śmierci.

Na przedmieściu Bałty zabito zostali 3 młodzi żydzi.

Nowy Jork. W Chicago, w klubie kobiet „Lotos” wybuchł pożar, podczas, gdy wielka liczba kobiet zgromadzona była w ubikacjach klubu. Powstała panika i wiele kobiet wyszło z oknem. Siedm z nich zginęło na miejscu, 40 odniosło ciężkie rany.

Kanton 4 TAP. Onegdaj wieczorem nastąpił wybuch prochowni Dotąd odnalaziono 21 trupów. Kilkaś osób rannych. Pobliskie budynki uszkodzone. Mur otaczający miasto zawalił się na długości paruśtóp.

ochronieca w poachodzie, uroczytym do księcia, w którym najiej intencja odbyło się nabożeństwo, następnie straż powrócila ul. Polną, Starososnowiecką i Główną, z chorągwią i obrzązom św. Florjana na czele, do fabryki Huld-czynskiego, poczem odbyła się zabawa.

Echa krawej rozprawy. Jako podejrzane-go o współnictwo w wypadku, na wachmistrza zandarmierji powiatowej Gawryła Kulikę został aresztowany niejaki Warmus. Przy aresztowa-nym nie znaleziono żadnych papierów.

Bandytyzm. Onegdaj o godz. 2 po południu na powracającego z Niwki p. Ticholl na-padli bandyci i pod groźbą rewolwerów zrabo-wali 28 rb., poczem zbiegli.

Napad. Onegdaj pp. południem na Kli-montowie do jadących pp. Zbyszewskiego, za-wiadowcy „kopalni „Klimontów” i Statilato, konwojowanych przez kozaków dano strzał, który zranił p. Z. w palec. Sprawca strzału zbiegł.

Złodzieje stacyjni. Na stacji Iwangrodzkiej złodzieje wykradli p. Molowskiemu port-monetkę z 14 rb. na stacji W. W. skradli pa-sażerów z Katowic 48 marki.

Z różnych stron.

Krwawy dramt w-Wielawku.

W środę o godz. 11 wiecz. w mieszkańcu naczelnika powiatu, Kirilina, odbył się krwawy dramt, szczegóły którego są następujące:

Naczelnik powrócił z objazdu powiatu i około godz. 11 położył się do łóżka. W tej chwili doszły uszów małżonków krzyki pocho-dzące z kuchni. p. Kirilin więc wdział na sie-

bie szlafrok i wzięwszy do rąk rewolwer, po-cichu, wszedł nagle do kuchni. Tu zobaczył Podgórskiego, jak jego szablą formalnie siekał leżącą u jego stóp kucharkę, broczącą już w krwi.

Na krzyk naczelnika, Podgórski odwrócił się i ciał go najpierw słabo szablą w okolicę ucha, następnie dał mocne cieżkie w głowę i z-rany buchnęła krew.

Wówczas naczelnik strzelił z rewolweru i dwie kule trafiły lokaja w szyję. Upadł on na ziemię, miał jednak jeszcze tyle sił, że otwo-rzył sobie drzwi i wyszedł na schody, gdzie dopiero wyznosił ducha.

Naczelnik powiatu tego dnia otrzymał pen-sję z kasy, o czem wiedział Podgórski, jest więc przypuszczenie, że chciał on ograbić na-czelnika, przedtem jednak zamiarji usunąć świadka.

Może też być, że powodem rzucenia się na Stelmańską była jakaś zemsta, lub sprze-czka.

Podgórski po pierwszym uderzeniu pała-szem kucharki, pastwił się nad nią w okrutny sposób. Ma ona powyrwane włosy razem z skórą i ani jednego cała całej skóry na re-kach, twarzy i głowie.

Odniesiono ją na noszach do szpitala w stanie bardzo groźnym i nie rokującym żadnej nadziei utrzymania jej przy życiu.

Rana naczelnika powiatu nie grozi nie-bezpieczeństwem utraty życia.

O całym tym wypadku zawiadomione zo-stały władze warszawskie i miejscowe.

Biuro Inżyniersko-Budowlane
St. FUTASEWICZ
Sosnowiec ul. Starososnowiecka № 62.

WYKONYWA Projekty architektoniczno-budowlane, studia i projekty dróg zwykłych i żelaznych, konstrukcje cementowo-żelazne, wodociągi i kanalizacje, ogrzewania centralne, wentylacje, drenowania i nawadnia-nia pól. Dozór techniczny, prowadzenie robót, jako też sporządzanie i sprawdzanie rachunków budowlanych. 288—10—2

Sosnowickie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

podaje do publicznej wiadomości, że w porozumieniu z Piotrkowskiem Towarzystwem Kredytowym Miejskiem

1) realizuje wylosowane Listy Zastawne i płatne kupony tegoż Towarzystwa.

2) przyjmuje wpłaty na przedwstępne koszty dla uzyskania pożyczek jakoteż i płatne raty terminowo.

Sosnowickie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu przyjmuje również sumy na lokaty i płaci:

od rachunków przekazowych	4%
za wypowiedzeniem 3 miesięcznem	5%
6	5½%
rocznem	6½%

Zapisy nowych członków przyjmują się w godzinach biurowych. 248 3—1

CIEPLICE TRENCZYŃSKIE

w Węgrzech, w Karpatach z osadą słowacką, zład po-rozumieć się latwo, 94-stacji Koleju w. Tępla-Trenczyn-Teplicz 20 min. do zakładu.

Słynne termy siarczane, 36—42° C. zbawienne w gościec, artretyzmie, nerwobolach, porażeniach w złama-niach i t. d.
Wanny marmurowe i baseny oddzielne dla dam, natryski, muł siarczany.
Zakłady urządzone podług obywat. wymagań, hydropatyczny i Zanderowski do masażu i gimnastyki leczniczej w parku.
Sezon letni od 1 maja do końca września.
W maju i wrześniu „Penjony” tylko w domach zarządowych dzienne 6 kor. 50; pokój i kąpiel bez wiktę 3 kor. 50. Dobre restauracje, muzyka, teatr i wszelkie rozrywki. Razdym zamawiać uprzednio mie-szkanka w Dyrekcji Zakładów. 225—3—1

WILLA SZWAJCARSKA
w lesie Żąbkowickim obok Basuli,
położona w ładnej miejscowości do wynajęcia lub do sprzedania. Blizsze 247 informacje u H. Nonberga w Bedzinie. 12—1

SALON des COIFFEURES
Katowice,
ul. Grudzińska 36
Holdt & Gross
Skład doborowych artykułów toaletowych. Telefon 1282.
Specjal. polskój do 257—8—1
Championowania.

Berlińska fabryka gorsetów
W. & G. Neumann
Berlin O., Blumenstr. 62
55 filii w Niemczech.
Filia: **Bytom**, Boulevard 21.
Filia: **Katowice**, ul. Jana Iłk. obok ska-du apt. Starka.
Filia: **Głiwice**, ul. Wilhelma 38.
Gorsety na miarę wykon. się w najkrót. czasie.
Gorsety korygując talję, gorsety z poduszeczkami na biodra, gorsety sportowe i do podróży.
Przez lekarzy polecane pasy damskie.
Staniczki białostowe wykonane a pęczysją.
Gorsety wybrakowane są do nabycia po canach niżej kosztów.
Specjalne gorsety przedłużające talję „Amazonka” 75 fen.

8-klasowy ZAKŁAD NAUKOWO-WYCHOWAWCZY w Częstochowie, II aleja № 43.

Przyjmuje kandydatów do wszystkich klas. Przy szkole urządzony będzie pensjonat. O terminie i miejscu egzaminów przedwakacyjnych nastąpi osobne zawiadomienie. Dyrektor (z. Bagieński, kand. nauk. hist.-fil. 249 3—1

Do sprzedania TRZY FOLWARKI
w dobrach Kodańskich, gub. Siedleckiej, pow. Płalskiego, przestrzeni po 800 i 1000 morgów ziemi ornej i łąk każdy, z dodaniem odpowiednich działów lasu. Folwarki mogą być sprzedane w całości lub też częściowo spółkom i pojedynczym rolnikom; Zyczący sobie mogą być wyłączone go-spodarstwa 200—300 morgowe i większe z zabudowaniami. Po bliższe informacje zwracać się piśmieinnie do **Administracji dóbr Kodań**, gub. Siedlecka; osobicie dojeżdża się do stacji Stradecz kolei Nadwiślańskiej. 242 2—1

Do sprzedania ZARAZ
z powodu wyjazdu: fortepian wie-deński czarny krótki, blat metalowy, kredens maszyno-machiniowy, szafa do rzeczy, stół dębowy rozsuwany, łóżka, garnitur mebli wystylony, krzesła wiedeńskie, maszyna do try-cielna Singer, stółki do kart, stoły, różne domowe sprzęty i wiele drob-nych przedmiotów. II Aleja № 30, parter—od godz. 9 do 1 i od 3 do 7. 246 3—2 255—2—1 (Za postę. prowa stronu)

Tańsza i posilniejsza PASZA dla krów
DEB
Wydajca spr. w składczym B. WARE ul. Polska
Od dnia 15 codziennie świeże
PIEC
godz. 3-jej po 10-12 piekarnia pod teatrem Ohmie-wskiego. Filja 18. Do-ład 13 i III Aleja 165
Kaucjonowany **Wizyta KACUCJO** **SAKA**
w Częstochowie (wejście od ul. Polnej) 24
polec: wszelkiego ro- demon- bony, gospodarz dwor- skich i robot. 20-1
Drobne obja.
w Wynajęcie letn- w Porciu, okolo las, obok samej sta- Wapomosci u go- 20-1
potrzebna beca rytelicznego, Polcha lub miesz- może do (Michałowej Hen- 20-1
lody naukowejskie jak- gokołowicki od- zajęcia na 3 wlozy od 10-12 szalniana. 228 6—1
Podtrzymanie przez 3 wrost od 3 wrost od Częstochowy do letnie mie- nianie las blinuta 228 6—1
Wapomosci u go- 20-1
w Wynajęcie letn- w Porciu, okolo las, obok samej sta- Wapomosci u go- 20-1
potrzebna beca rytelicznego, Polcha lub miesz- może do (Michałowej Hen- 20-1
lody naukowejskie jak- gokołowicki od- zajęcia na 3 wlozy od 10-12 szalniana. 228 6—1
Podtrzymanie przez 3 wrost od 3 wrost od Częstochowy do letnie mie- nianie las blinuta 228 6—1
Wapomosci u go- 20-1

Dom towarowy Braci Barasch w Katowice.

Konfekcyja damska

Bluzki koszulkowe dla pań:

ERNA, materia do prania w ciemne desenie	1.85
OLGA, zefir do prania w piękne paski	1.95
FRIEDA, w ciemne i jasne paski	2.45
ANNA, za ciemnym 10. 10. 10. paski	2.25
IRMA, imitacja płótna kolorowa	2.65
IRENE, jednokolorowa materia do prania z obsadką	2.85
ILSE, zefir jasny i ciemny	2.95
Bluzka z kravatem, kołnierz marynarkowy w niebiesko-białe paski	3.25
KATHE, zefir, eleganckie desenie, ciemne tło	3.95
AGATHE, zefir, eleganckie desenie, jasne tło	3.65
HERTHA, imitacja płótna, haftowana eleg. wykonanie	3.95
GOLF, barchan tenisowy w paski	4.15
ELSE, barchan tenisowy w kratki	4.45

Eleganckie bluzki dla pań w wielkim wyborze.

Konfekcyja damska

Bluzki koszulkowe dla pań:

Piótno A, z elegancką obsadką do prania	4.85
Piótno B, z obsadką i kołnierzem	4.95
EDITH, zefir w piękne paski	4.95
ELEONORE, w piękne paski i zakładki	5.95
SPORT, biała panama, kołnierz marynarkowy z kravatem	4.95
TENNIS, barchan tenisowy, biało-niebieski, paski z kraw.	4.35
HEDWIG, materia wolniana w kratki podszewką i kraw.	4.95
IDEAL, z podszewką i kraw. w jasne i ciemne paski	6.35
MOSCAU, białe przeplatany mul do prania	1.85
PETERSBURG, biały batyst z wstawką koronkową	2.15
RIGA, biały batyst z podwójną wstawką koronkową	2.65
DRESDEN, z wstawką koronkową, przybrane rękawy	2.95
BRESLAU, z wstawką koronkową, kołnierz z haftowaną koronką	3.45

Bluzki jedw. i »Organdi« w każdej cenie.

Zakłady i palta damskie, płaszcze damskie od deszczu i od kurzu
suknie kostyumowe, spódnice, konfekcyja dla dzieci i dziewcząt.

Stroje damskie

Kapeluszki słomkowe dla pań:

ERNA, z aksamitną wstążką	0.85
ELLA, z szeroką wstążką rypsową	0.85
OLGA, z aksamitną wstążką i agrałą	0.98
FRIEDA, z aksamitną wstążką kokardą	1.10
ANNA, z aksamitną wstążką, piórem i agrałą	1.25
HELENA, mocna plecionka słony, kolor, wstążka aks.	1.45
BOLERO I, z aksamitną wstążką i agrałą	1.65
BOLERO II, z aksamitną wstążką i obsadką słomianą	1.95
SPORT, z aksamitną wstążką i agrałą	2.25
AMAZONE, garnitur aksamitny, pióro i agrała	2.95
MOSCAU, z piórem i różnymi przybraniami	3.65
Kapelusz trójczonowy z szerokim garniturem wstążkowym w paski	4.45
Kapelusz bretoński, dwukolorowy, z szkodką materyą jedwabną i piórem	4.85

Elegancko przybrane kapeluszki damskie, wielki wybór.

Stroje damskie

Kapeluszki słomkowe dla pań:

z garniturem szyfonowym, kwiatami i agrałami	1.95
z garniturem szyfonowym, kwiatami i agrałami	2.95
z garniturem szyfonowym, bogato przybrany w kwiaty i agrały	3.95
dla dzieci:	
PAUL, z rypsową wstążką	0.48
EMIL, z kolorową wstążką	0.58
EUGEN, z rypsową wstążką i dwukolorowym brzegiem	0.78
GEORG, z rypsową wstążką dwukolorowa słoma	0.98
dla dziewcząt:	
FALKE, z atlasową wstążką i agrałą, dwukolor. słoma	1.10
TANNE, wstążka rypsowa z długimi końcami	1.65
jednokolorowa słoma z wstążką sportową	1.95
EMPIRE, z piękną wstążką sportową	2.45
PALM, z tkaną wstążką sport.	2.85
PEDAL, z wstążką ryp. z dług. końcami, brzeg obszty	3.45

Kapeluszki dla dzieci i dziewcząt z sukna, batystu, haftów i jedwabiu.

Fakty te są — wywodzi dalej interpelacja — dostatecznym dowodem, że m. Siedlce padło ofiarą zorganizowanego pogromu wojskowego, bez wszelkich ku temu powodów ze strony mieszkańców, a wobec jawnej obojętności, jeśli nie współdziałania władz państwowych. Organizatorowie pogromu musieli przecież jakkolwiek pozór dla usprawiedliwienia swoich postępów. Takim pozorem było wymyślone przez nich, lecz przez nikogo nie dowiedzione twierdzenie, że Siedlce przepełnione są uzbrojonymi rewolucjonistami, że tam przygotowuje się powstanie, że rewolucjonisci strzelają do wojsk, że mianowicie w d. 26 sierpnia strzelały rewolucjonistów były skierowane na patrol wojskowy na odwachu. Wszystkie te twierdzenia zostały obalone przez fakty.

W końcu interpelacja przedstawia, jak się wobec pogromu zachowywały władze, zarówno cywilne jak i wojskowe.

Bezpośrednio po pogromie, 27. sierpnia,

rozpoczęło się śledztwo. Poseł Sunderland badany był 5 razy, a mianowicie: przez pomocnika warsz. generał-gubernatora, przez urzędnika delegowanego przez ministerjum spraw wewn., przez urzędnika do spraw szczególnych przy warsz. gen-gubernatorze, przez sędziego sędzięgo śledczego cywilnego i wojskowego. Zapewnił brak wiary wśród mieszkańców co do praktycznych rezultatów podobnych śledztw, sklonił kilku obywateli miasta (a w ich liczbie i Sunderlanda) do udania się z odpowiednim raportem do ministra spraw wewn. Minister, uznając szczególną doniosłość sprawy, zapewnił deputację, że „winni nie unikną kary“.

W istocie wszakże stało się inaczej.

Zamiast kary podpułkownik Tichanowski otrzymał podziękowanie (ogłoszone w gazetach) od warsz. gen.-gub. za swoje postępowanie w Siedlcach. Tym sposobem, o pomście wolałające bezprawie nie pociągnięto za sobą żadnego przeciwdziałania. Jeden tylko żandarmski żołnierz

został skazany za grabież przez sąd wojenno-okręgowy. Ale ani za ścisłe przekroczenie władzy, ani za oczywistą bezczynność i dopuszczenie bezprawnych rozporządzeń osób innych przez niepowstrzymanie ich nie pociągnięto do odpowiedzialności ani podp. Tichanowskiego, ani gen.-gub. Engelkego, ani gubernatora Wolzina.

Wobec tego podpisani na interpelacji przesyła Dumę o zainteresowanie ministrów: spraw wewnętrzych, wojny i sprawiedliwości:

1) Czy były przewidziane kroki i jakie w celu pociągnięcia winnych do odpowiedzialności wyżej opisanych wypadków.

2) Czy były zastosowane i jakie środki w celu zabezpieczenia, aby władze cywilne i wojskowe przez swe działanie lub bezczynność nie dopuszczały pogromów spokojnych mieszkańców wogóle, a pogromów dokonywanych przez wojsko w szczególności.

Sanatogen Bauera

Wszystkim osłabionym, wycieńczonym,
zdemnerwanym i pozbawionym energii
żylowej przywraca, sily i chęć do życia

SANATOGEN BAUERA

Pochlebne opinie więcej niż 3600 lekarzy i profesorów. — Dostać można w wszystkich aptekach i składach aptecznych. — Wystrzegaj się bezwartościowych podśladownictw. Prawdziwy tylko w opakowaniu rosyjskiem.

Brozury gratis i franco wysłać b. Karłowicki, Warszawa, Nowo-Senatorska 4.

Sanatogen Bauera

Instytut
Gimnastyki i fechtunku
St. Kiffora.
ulica Teatralna № 13,
dom p. Kohna,
dla pań, panów i dzieci. W niedziele i święta wejście po 20 kop. Gabinet masażu i gimnastyki leczniczej, II Aleja 80. — Przyjmujemy od 12—4 pp. 124—33

CHOROBY OCZNE
ambulatorium dla przychodzących chorych obok apteki
p. Wolskiego
od ulicy Iwangrodzkiej.
181 w Sosnowcu. 16—2

ZEGARKI

Zegarki „Omega“

Polecamy
Zegarki
„OMEGA“
które dają rezultaty dotąd przez żadne inne zegarki nieosiągnięte.

Reprezentantem
na **Sosnowiec** i okolice
jest
J. Fürstenberg
który ma bogato zaopatrzone sklepy w zegarki „OMEGA“ złote, srebrne i z różnego metalu, po cenach fabrycznych, przy ulicy
Modrzejowskiej. 83—

Polecam najnowszy i najtrwalszy materiał
do pokrycia dachów, tektura
„ANDURO“
jak również najlepsze i najnowsze
JEDNOLITE PODŁOGI z masy
„LAPIDIT“

Przyjmuję wszelkie roboty asfaltowe, pokrycia dachów tekturą smołowcowa, cegła i szyfram.

Karol Rudzki — Katowice.
ADRES: **Sosnowiec** — Skrzynka pocztowa 159. 228—3—2

Browar Parowy i Fabryka Słodu
K. SZWEDE w Częstochowie,
POLECA znane ze swej dobroci:
piwo pilzeńskie stołowe i ciemne
w beczkach i butelkach
słód bawarski i pilzeński
w wagonowych ładunkach. 18—3

J. NAJMAN
Magazyn ubiorów męskich i damskich
Aleja I № 7, egzystujący od 1852 roku.
Poleca na nadchodzący sezon wielki wybór materiałów krajowych i zagranicznych, z których wykonywa na zamówienie ubrania elegancko wykończony. Po cenach niskich ale stałych.

Częstochowska Fabryka **Zapałek**
GEHLIG i HUCH
EGZYSTUJĄCA od roku 1881.
Poleca swe wyroby. 185—10—1

Skora i rzetelna usługa.
S. GAWĘCKI, Katowice
Jedyny Polski Skład
Towarów kolonialnych i delikatesów.
Wielki zapas win krajowych i zagranicznych.
Cygara i papierosy.
Czekolka (Suchard, Milka i Velma) Cacao (Van Houten)
MAGGI—SARDYŃKI—SERY.
Łosoś—Węgórz—Sielawski—Bydlinki i t. d.
Ceny umiarkowane. 154-10-1

NAJWYKWIETNIEJSZE W SMAKU CZEKOLADY

MILKA
VELMA
NOISETTINE
SUCHARD'A DOSTAĆ MOŻNA WSZEDZIE